
Mistr slova i lidské duše

Radoslav Nenadál slaví jubileum

Mistr slova i lidské duše Radoslav Nenadál slaví jubileum

Pěťasedmdesáté narozeniny slaví dnes spisovatel, překladatelanglista a literární vědec Radoslav Nenadál.

Do povědomí české veřejnosti se zapsal nejprve jako vynikající překladatel angloamerické literatury. Aniž si to možná mnozí uvědomují, Nenadálovy překlady jim zprostředkovaly čtenářský zážitek z takových autorů a děl jako je John Steinbeck (Hrozný hněvu), Ernest Hemingway (Mít a nemít, Za našich časů), Elia Kazan (Tichá dohoda), William Styron (Zapal tento dům či Sofiina volba), Henry James (Utažení šroubu), Truman Capote (Strom noci, Jiné hlasy, jiné pokoje), Herman Melville (Písař Bartleby) a mnoha dalších. Řada jeho překladů získala významná ocenění a překladatelskému mistrovství se na nich učí další generace aspirantů na toto nesnadné, ale vzrušující umění. Jako teoretik se Nenadál orientoval především na prózu a postupy moderního románu.

Dlouhá léta působil Radoslav Nenadál jako pedagog na katedře anglistiky na Filozofické fakultě pražské Univerzity Karlovy a vychoval mnoho studentů, kteří jdou dnes v jeho stopách a s láskou na něho vzpomínají jako na laskavého pedagoga i skromného člověka. Vládne totiž vzácnou vlastností vcítit se do duší i problémů lidí, jež ho obklopují.

Právě toto umění spolu s mistrovskou prací s češtinou a schopností živé charakterizace postav zaujalo čtenáře v jeho prvních povídkách, jimiž vstoupil v poměrně pozdním věku na pole původní literární tvorby. Když v polovině 80. let vyšla jeho sbírka povídek Rakavřova dcera, zapůsobila jako naprosté zjevení.

Uprostřed dobové šedi se najednou objevil autor, který oživil a nově naplnil tradici staropražské povídky galerií antihrdinů, vykořeněných z okruhu konvenční společnosti, postaviček přežívajících v paměti současníků spolu se světem, který se zvolna propadá do zapomnutí. Atmosféra Týnské uličky, v níž autor od dětství bydlí, ožila v příbězích kostelníka Michálka, rázně i soucitně báby Šporhertky, bizarní rodiny někdejšího pana domácího a rytmistra a dalších typů, které dýchají starobylostí Ungeltu i lidskými pošetilostmi ryze současnými. Stejně tak dokázal Nenadál vytěžit spoustu krásného humoru z pseudointelektuálního prostředí nejrůznějších rádobyvědeckých ústavů, knihoven a archivů s po výtce feministickým obsazením. Není v současné české próze druhý autor, který by dokázal napsat tak výstižné ženské portréty, jako je právě Nenadál. A jestliže je mu někdy vytýkána břitká kritičnost vůči ženskému pohlaví, pak je to jen známkou povrchního čtení jeho povídek a románů. Neboť Nenadál cítí ke svým postavám velkou dávku soucitu a jeho humor je vždy laskavý. Málokdo také dokáže psát s takovým pochopením o stáří. Dokazují to jeho Dušinky, libeňské babky z novely Růžový kavalír, stárnoucí slečny i operní diva z povídkové sbírky Přijď zpět (anebo radši ne), Sešitky chrámové pěvkyně, Škorpion a další povídky.

Nenadál je i u nás ojedinělým představitelem tzv. univerzitního románu, v němž zužitkoval mnohdy hořké zážitky ze své pedagogické kariéry v totalitních letech. Velmi populární v univerzitních kruzích se stal jeho román Gaudeamus a za vrchol jeho tvorby lze označit kafkovsko-univerzitní wertherovskou novelu Tudy chodil K., v níž Nenadál pronikl hluboko k beznadějně šedé, bezperspektivní pražské skutečnosti let předlistopadových. Ještě v jednom směru je Nenadál v české literatuře ojedinělým zjevem, a sice svou tvrdošíjnou odvahou, s jakou léta píše o homosexuální menšině, přičemž pojmenovává její problémy s otevřeností pro mnohé možná šokující, ale nesmírně potřebnou pro ozdravení této společnosti, setrvávající ve věci homosexuality stále v nepochopitelném pomatení nesmyslnými mýty a představami hodnými středověku.

Nenadálovy prózy s hlubokým ponorem do zraňování, ponížení i vnitřní sebetřýzně hrdinů - gayů udělaly pro pochopení této menšiny tolik záslužné práce, že by povídky jako Chaplin, My tě zazdíme, Aido aj. měly být povinnou četbou poslanců váhajících nad zákonem o registrovaném partnerství.

Je ale také mistr jazyka, břitký satirik i impresionistický lyrik, jehož minuciézní překladatelská práce naučila vážit si každého slova našeho mimořádně krásného a bohatého jazyka. I proto se k jeho knihám stojí za to vracet. Zvláště dnes, kdy se zdá, že se brzy budeme dorozumívat už zase jen neartikulovanými zvuky.

Radmila Hrdinová